

Датум: 19.09.2014, 17:59

КОГА ДЕТЕ РАЃА ДЕТЕ

ПЕТ ДЕВОЈЧИЊА СО САМО 14 ГОДИНИ ЛАНИ СЕ ПОРОДИЛЕ ВО СКОПЈЕ

Пет девојчиња на возраст од само 14 години се породиле во 2013 година во скопските гинеколошки клиници и болници. Децата што родиле деца живеат во скопските општини Карпош, Гази баба, Чаир, Шуто Оризари, а едно девојче е од Свети Николе и дошло во Скопје за да се породи. Сите тие девојчиња се родени во 1999 година, значи дека кога ја добиле својата прва рожба во 2013 година, имале само 14 години, некои ни толку. Сега, една година откако се породиле, младите мајки веќе ги проодуваат своите годиначиња, а нема информации дали тие се самохрани или и татко се грижи за детето што дошло на свет. Не се знае ниту дали мајките по деветмесечното отсуство, го продолжиле „престојот“ во училиштата или мора да работат со завршено само основно училиште за да ги прехранат своите првенчиња.

Голем терет за организмот

Гинеколозите опоменуваат - голем ризик е кога дете раѓа дете!

Д-р Мендух Јегени, директор на Специјалната болница за гинекологија во Чаир, каде што се породило едно од девојчињата, опоменува кој е ризикот и за гинеколошкото здравје и за нив:

- Кога девојче има само 14 години, тоа е с` уште дете, кое с` уште расте и се развива, зашто се одвиваат некои физиолошки процеси, а хормоните работат. Кога на оваа возраст ќе дојде до бременост, која секако не е болест, тоа секако е голем товар за организмот, во овие случаи, на децата. Кај нив, кога ќе останат бремени, иако се на таа возраст, се одвиваат многу физиолошки функции типични за жената. Со оглед на незрелоста на некои системи, со бременоста овие девојчиња прво го ризикуваат своето, а потоа и здравјето на детето што ќе се роди - појаснува д-р Јегени.

Тој посочува на компликации што може да се јават:

- Најчесто се јавува прееклампсија - висок крвен притисок - со сите форми и компликации, кои може да им го загрозат животот и на родилката и на плодот! А породувањата кај сите помлади прворотки, жени што немаа ниту 18 години, во принцип, ги завршуваме со царски рез. Тоа е за нивна поголема безбедност, иако и таа интервенција носи ризик. Значи, оваа категорија на родилки помлади од 18 години, а особено оние до 15 години, спаѓаат во група на високоризични бремености. Затоа малолетничките мора да внимаваат и да се штитат од несакана бременост - нагласува д-р Јегени.

Висок ризик за здравјето и на мајката и на бебето

Лекарите од Центарот за јавно здравје во Скопје што ги едуцираат младите за заштита од несакана бременост, од сексуално преносливи болести и друго нагласуваат:

- Што се однесува до бременост и раѓање во периодот на детството, а податоците зборуваат за 5 регистрирани породувања кај девојчиња на возраст од 10-14 години во 2013 година, освен високиот ризик за здравјето на мајката и новороденото, секако постои и друг многу значаен аспект - тоа е квалитетот на животот на мајката-дете. Од една страна, здравствените капацитети во земјата со достапноста и квалитетот на услугите што ги обезбедуваат, гарантираат во голема мера безбеден исход за здравјето на родилката и новороденото, но останува дилемата колку младата мајка ќе успее да го реализира сонот на секоја современа девојка, да се образува, да стане економски независна, самостојно да го планира и да одлучува за својот живот - предупредува прим. д-р Весна Спирова, раководителка на одделението за социјална медицина во Центарот.

Лоша среќа

Само во првото полугодие оваа година имало 627 предавања во скопските основни и средни училишта при што биле опфатени 7 615 ученици. Но, за жал, не сите се придржуваат до советите што ќе ги слушнат од лекарите за контрацепција и друго.

- Втор ризик освен сексуално преносливите болести, секако е раната бременост, особено непосакуваната бременост во период на адолесценција. Кај нас има средини каде социјалното и културолошко милје е такво да од младите се очекува порано да стапуваат во брак, таму степенот на едукација е низок, девојчињата не продолжуваат да се образуваат кон повисоки степени. Па во такви околности од нив се очекува и брак и да родат, иако се млади. Но воочувам дека овие средини се помалобројни и дека таму продира современиот начин на живеење на младите, кои сакаат да бидат информирани. А ние сакаме на вистинскиот начин да им ги пружиме вистинските информации. Зашто несакана бременост во адолесценција е лоша среќа за секое девојче во тој период - вели д-р Спирова.

Податоци за тоа колку девојчиња на возраст до 14 години родиле во земјата не успеавме да обезбедиме од Институтот за јавно здравје.

Најмногу родилки помлади од 20 години имало пред 10 години

Според податоците на центарот, бројот на живородените деца од мајки помлади од 20 години во Скопје бил најмал во 2013 година, кога имало 247 случаи на бременост кај девојки под 20 години. Оваа бројка била највисока пред 10 години - во 2004 година, кога биле бремени 349 девојки, во 2008 година изнесува 292 случаи, а последниве три години - од 20011 до 2013 - имало од

272, 271 до 247 брeмени помлади од 20 години.

Љубица Балабан